

weer als resultaat van de pressie van de staven van leger en vloot, op korte termijn slechts gelden voor Java.

De besluiten van de keizerlijke conferentie werden op 16 juni door Todjo bekendgemaakt in een toespraak voor het Japanse Lagerhuis, met dien verstande dat hij het besluit, Indonesië (en Malakka) uiteindelijk bij Japan in te lijven, zorgvuldig verzweeg. De toezegging met betrekking tot de 'deelneming aan het bestuur' werd door de autoriteiten van de Japanse marine in het door hen bestuurde gebied geschrapt uit de berichten omtrent Todjo's toespraak – zij werd in de bladen die op Borneo en in de Grote Oost verschenen, pas weken later gepubliceerd (naar wij vermoeden: krachtens een uit Tokio ontvangen bevel).

Op 5 juli maakte het Japanse militaire bestuur op Java bekend dat op dat eiland een Centrale Adviesraad, Gewestelijke Adviesraden en Plaatselijke Adviesraden in het leven zouden worden geroepen – colleges die zich alleen zouden mogen uitspreken over vragen die hun door de Japanse militaire bestuurders zouden worden voorgelegd.

Twee dagen later, 7 juli, verscheen Todjo, die in de *Nanjo* op rondreis was (wij herinneren er aan dat hij er in Singapore bij de Japanse bestuursautoriteiten in de *Nanjo* op aangedrongen had dat zij hun economisch beleid zouden richten op de ontwikkeling van lokale industrieën), in Batavia. Hij gaf de Indonesische nationalistenvrijwilligers de indruk, welwillend te staan tegenover hun streven, maar deed hun tot hun teleurstelling geen enkele toezegging. Diep gegriefd waren dezen, toen begin november in Tokio een Groot-Oost-Aziatische conferentie gehouden werd, waar Thailand, Birma, de Philippijnen, Nanking-China en Mandsjoekwo door officiële delegaties waren vertegenwoordigd en waar ook de leider van de door de Japanners gesteunde India'se Nationale Beweging, Subhas Chandra Bose, aanwezig was (over hem straks meer), maar waar Indonesië geheel ontbrak – de Indonesische nationalistenvrijwilligers waren niet eens uitgenodigd, een waarnemer naar Tokio te zenden.

Enkele dagen na afloop van de conferentie verschenen drie Indonesische voormannen, onder wie Soekarno en Hatta, in Tokio. Zij drongen er op aan dat ook Indonesië onafhankelijk zou worden en dat in elk geval de rood-witte vlag weer zou mogen worden gebruikt en het *Indonesia Raya* gezongen. Todjo kon hun geen enkele toezegging doen behalve dan dat te eniger tijd stappen zouden worden gedaan om aan hun wensen tegemoet te komen.

Tot de eerste van die stappen kwam het in de zomer van '44, toen Nimitz de Gilbert- en Marshall-eilanden en de Marianen in handen had gekregen, MacArthur de Philippijnen naderde, en Todjo als minister-